



Marxa nacional de protesta, realitzada el febrer de l'any 2000, en què els manifestants es queixaven contra la política del Govern. Un any i mig després, la situació al Senegal continua força complicada políticament i socialment.

# El canvi no arriba al Senegal

Abdoulaye Wade no ha aconseguit generar els canvis que prometia quan, fa un any i mig, va ser escollit president del Senegal. El seu projecte jacobí de provincialització recull crítiques de tot arreu.

**E**l futbol, com tantes vegades, ha arribat en suport d'un polític en dificultats, en aquest cas del president del Senegal, Abdoulaye Wade. La classificació dels "lleons", la selecció nacional, per als Mundials de futbol del Japó i Corea, del 2002, ha aixecat passions i ha fet oblidar, almenys de moment, la frustració davant el deteriorament del nivell de vida i la paràlisi d'un president que va ser elegit perquè prometia el canvi.

El qüestionat Wade va aprofitar l'eufòria per rebre els "herois" de la selecció en el palau presidencial en acabar els dos partits decisius. Primer, en guanyar el sempre difícil Marroc a l'estadi Senghor de Dakar, a mitjan juliol, amb un gol del sensacional El Hadj Diouf. Una setmana després, en tornar de Windhoek després de derrotar la feble Namíbia en

un partit que va classificar per primer cop el Senegal per als Mundials.

Els partits es van viure de manera apassionada per tots els senegalesos. És una habilitat que s'ha de reconèixer a aquest esport, que fa superar les classes i és capaç de fer vibrar tant el ric comerciant com el professor universitari, el morabit com el camperol, el captaire com el jutge.

"Wade m'ha decebut perquè no ha fet res del que va prometre", proclama amb vehemència Mamadou Thiam en un "taxi brousse" (taxi col·lectiu) que es troba parat en un embús a la sortida de Dakar. Els companys de viatge del funcionari responen que sí amb el cap i tot seguit esmenten, indignats, les últimes pujades de preu dels productes de primera necessitat, entre els quals hi ha el pa i el combustible.

## Casamance, un conflicte enquistat

“Ens em replegat en una identitat de la Casamance per la miopia del dirigents de Dakar, que sempre ens han menyspreat”, proclama Jean Loup, un comerciant diola instal·lat a Velingara, a la regió de Kolda. Encara que el conflicte no es deixa sentir en aquesta zona de la Casamance com a Ziguinchor, sí que es comparteix el mateix sentiment de ser abandonat per una administració profundament centralista i jacobina, calcada de la França colonial.

La rebel·lió, desencadenada fa quasi vint anys, ha ajudat també a la construcció d'una identitat de la Casamance, que no es fonamenta, al contrari de molts llocs d'Àfrica, en una ètnia, religió o llengua. A la Casamance viuen dioles, mandingues, wolofs vinguts del nord i pulars, per esmentar les ètnies majoritàries. Hi ha cristians (bona part dels dioles ho són), musulmans i animistes. I parlen les llengües de les seves ètnies, però també el francès, la llengua colonial i de l'administració; el wolof, llengua vehicular del Senegal, i, en moltes ocasions, una altra llengua africana. En aquest cas, la identitat es justifica per una història colonial diferent: la Casamance va mantenir uns lligams molt estrets amb Portugal.

Des de Dakar van respondre a la rebel·lió amb el desplegament de soldats, dedicats a extorsionar, i el foment de la wo-

lofització, dues mesures que òbviament van enfurismar els habitants. On abans hi havia persones descontentes per l'endarreriment de la regió i la mala gestió dels dirigents, va començar a haver-hi persones que es proclamaven *casamanceses*, fossin dioles o mandingues, i que descobrien que tenien més coses amb comú amb la veïna Guinea Bissau que amb Dakar o Saint Louis.

Vint anys després, el conflicte es troba en una via morta. Encara que la direcció del Moviment de les Forces Democràtiques de Casamance (MFDC) va signar un nou acord de pau el març d'aquest any, una facció el rebutja. Al mes d'agost, a una cimera del moviment duta a terme a Banjul (Gàmbia), el líder històric, de setanta-tres anys, el sacerdot Diamacoune Senghor, va ser apartat de la secretaria general i nomenat president.

En la nova direcció destaquen els homes que defensen el diàleg amb el Govern, entre els quals hi ha Sidy Badji. Els contraris al pacte amb Dakar romanen a les seves bases de la frontera amb Guinea Bissau, dirigits per Salif Sadio, considerat l'enemic tant de l'exèrcit com del Moviment de les Forces Democràtiques de Casamance, que l'acusen d'haver liquidat Léopold Sagna, amic molt pròxim a Diamacoune. A. C.



Amb la discussió sobre Wade es deixa de parlar sobre futbol, una il·lusió que ajuda però no soluciona els problemes més immediats. “És una desastre perquè les llavors no arriben a temps i els camperols no podran plantar a temps”, es queixa Katy Diop, una dona que vesteix amb l'elegància de les wolof, la principal ètnia del país.

Un any i mig després de la seva elecció, sembla que s'ha esfumat el crèdit de Wade. Les crítiques contra una gestió que es considera erràtica li plouen per tots els costats, mentre els aliats l'abandonen.

Amb un programa que incidia en el canvi (*sopi*, en llengua wolof), Wade va ser elegit president en les eleccions del març del 2000, en derrotar el socialista

Abdou Diouf. La victòria va acabar amb quaranta anys de govern socialista, des de l'independència (el 1960) encapçalat pel poeta Léopold Sédar Senghor, i des del 1981 per Diouf.

Al mes d'abril del 2001, va perdre un dels principals puntals, Moustapha Niasse, un dissident del Partit Socialista que havia demanat el vot per Wade en la segona volta. En la primera, Niasse havia aconseguit el 17% dels vots, i va quedar així en tercer lloc, després de Wade i Diouf. A canvi del favor, Wade el va anomenar primer ministre, un càrrec que va incrementar les diferències entre dos polítics ambiciosos. Al mes d'abril, Niasse va ser substituït en el govern per la magistrada Mame Madior Boyé.

Des de la ruptura, Niasse forma part d'una aliança opositora, en la qual participen un munt de partits, entre els quals el socialista. “Amb Wade, el Senegal va a la deriva”, proclama l'aliança en un dels seus comunicats més suaus. Les formacions opositores consideren nefastes la política agrícola, rebutgen les pujades de preu i adverteixen sobre els perills del pla de provincialització, que “serveix per desviar l'atenció i crear tensions susceptibles de constituir una amenaça sobre l'estabilitat del Senegal”.

En resposta, Modou Diagne Fada, portaveu del Partit Democràtic Senegalès (PDS) –la formació de Wade–, responsabilitza els socialistes d'alguns mals, com l'augment de preus. “La solució al



Abdou Diouf (esquerra) amb Abdoulaye Wade, l'expressident i l'actual president del Senegal.

## La gestió del president Wade es considera erràtica al país

bricolatge va consistir, al febrer del 2000, arran de les primeres pujades del dòlar i del preu del petroli en una congelació dels preus interns dels combustibles per raons electoralistes, perquè ens trobàvem a la vetlla de l'elecció presidencial", declara Diagne Fada.

En un seguit d'articles al diari *Walfadjiri*, l'intel·lectual Malick Ndiaye desqualificà Wade, al qual considera un oportunista, sense ideologia. "Abans -escriu en referència amb el període socialista- la llei i la seva expressió viva, la burocràcia, ofegaven la societat; ara és la manca de regles la que produeix el mal, val a dir, el liberalisme extrem.

L'individual es revenja del col·lectiu."

El projecte de provincialització recull crítiques de tot arreu. L'oposició no entén les presses per liquidar una organització de l'estat posada en marxa per Diouf el 1996, que concedia àmplies competències a les deu regions. Segons el pla, les regions seran substituïdes per 35 províncies, sense autonomia, de les quals no hi ha consens ni sobre el nom ni sobre els seus límits. "La provincialització és una prova més d'una política feta d'improvitzacions", comenta Amadou Fall des de la seva paradeta de discos piratejats, prop de l'estació de tren de Dakar.

També es consideren imprudents les declaracions sobre la necessitat de "wologitzar l'administració" perquè, en el Senegal, hi viuen wolofs, serers, tuculers, pulars, dioles, mandingues i altres ètnies. Encara que els wolofs són majoritaris (el 42% de la població) i la seva llengua és vehicular a bona part del país, la convivència entre les diferents ètnies no ha generat tensions. Com a exemple trobem el poeta Senghor, el primer president, que és serer i catòlic.

Com que un president no pot fer res sense l'aval de les confraries musulmanes, Wade intensifica els vincles amb aquestes, sobre tot amb la murida, que té la seva capital espiritual a Tuba. "És oportunisme polític", declara un catòlic diola que prefereix que no es conegui el seu nom. Malgrat l'aclaparadora majoria dels musulmans, el 92% de la població, cristians (2%) i animistes (6%) expressen la seva fe sense entrebancs. "No hem tingut mai cap problema de con-

vivència amb els musulmans", assegura Ferran Sans, un escolapi que està al front d'una escola al suburbi de Sam Sam, a uns vint quilòmetres de Dakar. "Ens respectem mútuament", sentència.

A Velingara, a la província de Kolda, en la Casamance occidental, les querelles polítiques es veuen llunyanes. Els problemes més immediats per els camperols són la crisi agrícola, per la manca de llavors, les sequeres i els baixos preus dels productes conreats; el deteriorament de les infraestructures i els serveis estatals (sanitat, educació) i el conflicte de la Casamance.

"Hem de treballar molt dur per poder subsistir", proclama Oumar Balde mentre ensenya un graner de la cooperativa que presideix prop de Velingara. En els poblets de la zona, envoltats d'una vegetació subtropical i uns camps ben conreats, de sorgo, arròs i blat de moro, principalment, els camperols parlen, la majoria en llengua pular, sobre les col·lites i la cooperativa, amb la qual es pretén evitar els especuladors. De tant en tant es troba un habitatge de maó, que desentona entre el habitatges tradicionals i frescos. "És la casa d'un emigrant", aclareix Josep Serrat, un cooperant gironí. "Jo, que sóc mestre, que guanyo 40.000 francs al mes (unes 10.000 pessetes), mai podré fer-me una casa com aquest", es queixa Jacques Diop a Velingara, davant un habitatge modest, però de maó, que pertany a un emigrant establert al Maresme.

Antoni Castel

Cines Babel  
Cines Albatros

Cines Albatros

NUEVE REINAS

Una pel·lícula de Fabián Bielinsky

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:  
575 ptes. tota la setmana

Si ets lector d'EL TEMPS:  
575 ptes. de dilluns a dijous

C/ Fra Lluís Colomer, 4. VALÈNCIA

